

План за определяне на приоритетните зони за развитие на обекти за производство на електрическа енергия от вятърна енергия

Днес, 03.02.2026 г., в изпълнение на чл. 8, ал. 4 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка (Наредбата за ЕО), във връзка с постъпили в Министерство на околната среда и водите (МОСВ) уведомление по чл. 8, ал. 1 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (Наредбата за ЕО) с вх. № ЕО-43/31.10.2025 г. и уведомление по чл. 10 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (Наредбата за ОС) с вх. № ЕО-43-6/19.01.2026 г., както и допълнителна информация и уточнения, свързани с пространствените данни с вх. № ЕО-43-8/22.01.2026 г. за проект на План за определяне на приоритетни зони за развитие на обекти за производство на електрическа енергия от вятърна енергия, Министерство на околната среда и водите (МОСВ) информира за следното:

Стратегическата цел на Плана за определяне на приоритетните зони за развитие на обекти за производство на електрическа енергия от вятърна енергия е да допринесе за постигане на целта за оползотворяване на вятърната енергия на ниво Европейски съюз и в Република България чрез балансирано планиране на територии за ускорено прилагане на технологии за оползотворяване на енергията на вятъра и трансформирането ѝ в електрическа енергия, съобразено с инвестиционните възможности, компонентите на околната среда и биологичното разнообразие в Република България.

Специфичната цел на плана за определяне на приоритетни зони за развитие на обекти за производство на електрическа енергия от вятърна енергия е да осигури подходящи сухоземни райони от територията на Република България, които очертават обща рамка на площите за приоритетно развитие на инвестиционни проекти за оползотворяване вятърна енергия без да се засягат районите с висока екологична чувствителност, включително целите за опазване на защитените зони от Европейската екологична мрежа „Натура 2000“ на територията на България и европейското и националното законодателство в областта на околната среда.

Планът се разработва в изпълнение на задължението на България по чл. 15в „Зони за ускорено внедряване на енергия от възобновяеми източници“ от Директива 2023/2413 на Европейския парламент и на Съвета от 18 октомври 2023 г. (RED III), с която беше изменена за трети път Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници.

Планът за определяне на приоритетните зони за развитие на обекти за производство на електрическа енергия от вятърна енергия попада в обхвата на областите на чл. 85, ал. 1 на ЗООС и очертава рамка за бъдещо развитие на инвестиционни предложения по Приложение № 1 и 2 на ЗООС и на основание чл. 2, ал. 1, т. 1 от Наредбата за ЕО подлежи на процедура по задължителна екологична оценка (ЕО).

Предвид, че на основание чл. 3, т. 2 от Закона за енергията от възобновяеми източници, Планът за определяне на приоритетните зони за развитие на обекти за производство на електрическа енергия от вятърна енергия се приема от Министерски съвет, на основание чл. 4, т. 1 от Наредбата за ЕО, компетентен орган за процедурата по ЕО съвместена с процедурата по оценка за съвместимостта на плана, е министърът на околната среда и водите.

Докладът за ЕО на плана следва да бъде възложен за разработване от възложителя на колектив експерти с ръководител, съгласно изискванията на чл. 16 от Наредбата за ЕО.

Във връзка с горното, поставяме следните изисквания към обхвата на доклада за ЕО на плана:

1. Екологичната оценка трябва да съдържа най-малко информацията по чл. 86, ал. 3 на ЗООС, в съответствие със степента на детайлност на плана.
2. Да се разгледа евентуалното развитие на аспектите на околната среда без прилагането на плана (т.нар. „нулева“ алтернатива).
3. Да се анализират вероятните значителни въздействия върху околната среда и човешкото здраве, в т.ч. вторични, кумулативни, едновременни, краткосрочни, средносрочни и дългосрочни, постоянни и временни, положителни и отрицателни последици от осъществяване на предвижданията на плана, в т.ч. и по отношение на територията на други държави.
4. Да се предложат адекватни мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последици от осъществяването на плана върху

околната среда. Мерките да бъдат мотивирани, в т.ч. и по отношение на очакваните резултати от прилагането им. Същите да бъдат представени като:

- мерки за отразяване в окончателния вариант на плана;
- мерки за изпълнение при прилагане на плана.

5. Да се предложат мерки и индикатори за наблюдение и контрол на въздействията върху околната среда при прилагане на плана. Мерките следва да са съотносими с подробността на предвижданията на плана, като за всяка мярка се посочат измерими индикатори за наблюдението и контрола на въздействията върху околната среда. За всеки индикатор следва да се посочат мерна единица и орган, отговорен за наблюдението и контрола.

6. Да се ползват указания и методики за стратегическа ЕО, публикувани на интернет страницата на Европейската комисия: (<http://ec.europa.eu/environment/eia/eia-support.htm>) и на интернет страницата на МОСВ (<http://www.moew.government.bg>), в раздел /Превантивна дейност/Екологична оценка/.

II. По отношение на изискванията на чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие:

Предвид, че проектът на План за определяне на приоритетни зони за развитие на обекти за производство на електрическа енергия от вятърна енергия подлежи на задължителна ЕО, то същият попада и в обхвата на чл. 2, ал. 1, т. 1 от Наредбата за ОС поради, което за него трябва да бъде извършена оценка за съвместимостта му с предмета и целите на опазване на защитени зони, като процедурата по оценка за съвместимост се извършва чрез процедурата по ЕО съгласно чл. 31, ал. 4 във връзка с ал. 1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР).

Съгласно съдържащата се в документация информация, предмет на проекта на План, е сухоземната територия на Р България (без вътрешните водни обекти), в която се обособяват приоритетни зони за развитие на обекти за производство на електрическа енергия от вятърна енергия (ВГ) в съответствие с разпоредбата на чл. 5, ал. 2 от Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ). Определяне на тези зони е базиран на пространствен анализ в среда на географски информационни системи (ГИС) след идентифициране на територии с висок технически потенциал за производство на енергия от вятър, прилагане на критерии за изключване съгласно нормативните и стратегическите ограничения и класифициране на територии с положителни характеристики. Използвани са пространствени данни за ветровия потенциал, защитени територии (ЗТ) и защитени зони (ЗЗ) от

Националната екологична мрежа „Натура 2000“, чувствителни територии за биологичното разнообразие, миграционни коридори на птици, зони с индикатор на чувствителност (БАН), горски територии, черноморското крайбрежие и неговата плажна ивица, постоянно затревени площи, зони с наложени ограничения от Националния план за действие за енергия от възобновяеми източници (НПДЕВИ) 2012–2020 г. и енергийната инфраструктура. Отчетени са и ограниченията, произтичащи от изискванията за безопасност на полетите и функционирането на гражданската авиационна инфраструктура.

Възложителят заявява, че при картографирането за определяне на приоритетните зони (ПЗ) са изключени площите на ЗЗ и ЗТ, чувствителни територии за биологичното разнообразие, определени в плановете за действие на видове (торфища, влажни зони и местообитания на видове и птици), миграционните пътища на птици, горските територии, трайно затревените територии, черноморското крайбрежие и крайбрежната плажна ивица, както и територии около някои защитени зони (изброени в проекта на план), съответстващи на ограничения за разполагане на ветрогенератори съгласно Националния план за действие за енергия от възобновяеми източници (НПДЕВИ) 2012–2020 г.

В резултат на пространствения анализ са определени условни 26 бр. ПЗ с обща площ от 11093,59 км² в близост до точки за присъединяване и наличие на идентифициран капацитет в електропреносната мрежа. На тези територии могат да бъдат разположени най-малко 2 500 MW нови вятърни мощности в области Видин, Монтана, Враца, Плевен, Велико Търново, Ловеч, Габрово, Русе, Търговище, Разград, Сливен, София-област, София (столична), Перник, Кюстендил, Стара Загора, Хасково, Кърджали и Смолян.

Двадесет и шестте ПЗ са условно териториално обособени и само част от площите в тях са за приоритетно развитие на обекти за производство на електрическа енергия от вятърна енергия (оцветени в синьо съгласно приложение Ia на проекта на Плана), а останалите са площи, които са изключени от ПЗ поради посочените по-горе причини.

Планът включва пакет от смекчаващи въздействието върху околната среда мерки, които следва да се разглеждат като „елементи на интегрирана система за управление, а не като изолирани действия“. Предвидените мерки касаят както процеса на планиране и изграждане, така и експлоатацията на управлението на обектите.

За площите от ПЗ са въведени кратки срокове за административни разрешения за изграждане, реконструкция и въвеждане в експлоатация на енергийни обекти, а така също и за извършването на оценка на въздействието върху околната среда. Всички необходими

административни разрешения, свързани с предвидените изисквания за изграждане, реконструкция и въвеждане в експлоатация на обектите за производство на енергия от възобновяеми източници, както и за изграждане, разширение и реконструкция на съоръжения за присъединяването им към електропреносната или съответната електроразпределителна мрежа, се издават в срок до една година.

Съгласно чл. 5, ал. 10 от ЗЕВИ разработването и приемането на настоящия План не изключват възможността за развитие и реализиране на проекти за производство на електрическа енергия от вятърна енергия извън териториите, включени в приоритетните зони при условие, че се спазват всички изисквания на приложимото национално и европейско законодателство. За проекти извън определените в ПЗ площи не важат съкратените срокове за извършване на административните съгласувателни процедури.

Планът предвижда възможност за актуализация на определените зони, за да се гарантира тяхната съвместимост с актуалните национални стратегии, нормативни изисквания и технологични възможности съгласно нуждите и изискванията на европейското и българско законодателство и стратегическото планиране на енергийния сектор към 2040 г. и 2050 г.

Във връзка с изискването на чл. 36, ал. 2 от Наредбата за ОС, предвид разпоредбата на чл. 12, ал. 1, ал. 2 и ал. 3 от цитираната Наредба, е извършена проверка по предоставените от Вас пространствени данни по отношение местоположението на включените в 26-те ПЗ площи, при която се установи, че те не попадат в границите на ЗЗ по смисъла на ЗБР и в ЗТ съгласно Закона за защитените територии (ЗЗТ).

На основание чл. 36, ал. 3 от Наредбата за ОС е извършена преценка за вероятната степен на отрицателно въздействие, според която проектът на План за определяне на приоритетни зони за развитие на обекти за производство на електрическа енергия от вятърна енергия **няма вероятност** да окаже значително отрицателно въздействие върху природни местообитания, популации и местообитания на видове, предмет на опазване в защитените зони от мрежата „Натура 2000“, поради следните мотиви:

1. Планът за определяне на приоритетни зони е стратегически документ, разработен в съответствие с общите европейски политики и цели в областта на енергетиката, устойчивото развитие и ограничаването на изменението на климата. Основната му цел е да осигури териториална, аналитична и нормативна основа за ускорено внедряване на енергия от възобновяеми източници, чрез определяне на зони с висока степен на пригодност за изграждане на обекти за производство на електрическа енергия от вятърна енергия (ВЕИ –

вятърна) без тези процеси да влияят и нарушават състоянието на околната среда, вкл. биологичното разнообразие като нейн компонент, респ. на опазването на представителните за България и Европа типове природни местообитания на застрашени, редки и ендемични растителни и животински видове, ключови елементи на защитените зони.

2. Характерът на плана цели да подпомогне планирането и не предполага непременно разполагане на съоръжения за производство на електрическа енергия от вятърна енергия във всички площи, определени като такива, в границите на условно обособените приоритетни зони. Планът не изключва възможността за провеждане на съгласувателни процедури по реда на екологичното законодателство, вкл. и процедури по оценка за съвместимост спрямо защитените зони, в близост до които се предвижда реализирането на конкретните инвестиционни намерения, а само съкращаване на времето за провеждане на съгласувателните процедури.

3. Предвид обстоятелството, че площите, в които могат приоритетно да се развият обекти за производство на електрическа енергия от вятърна енергия, са извън границите на защитените зони по смисъла на ЗБР, няма вероятност да се наруши тяхната цялост и структура, тъй като няма да бъдат пряко унищожени и/или фрагментирани площи от природни местообитания и/или от местообитания на видове, вкл. птици, предмет на опазване в тях.

4. С изключването на площите на основните сезонни миграционни коридори на птици от площите за разполагане на ветрогенератори в приоритетните зони вероятността от възникване на бариерен ефект е сведена до незначителна по степен.

5. В съответствие със ЗЕВИ в Плана за приоритетните зони са определени ефективни смекчаващи мерки при изграждане и експлоатацията на обекти за производство на енергия от възобновяеми източници с цел намаляване в максимална степен на въздействия като смъртност или безпокойство на екземпляри от видове, предмет на опазване в защитените зони, и въобще за защитените видове животни. Планът прилага принципа на предпазните мерки като предвижда задължителни превантивни и адаптивни действия при проектирането и при експлоатацията на обекти за производство на енергия от вятърна енергия в приоритетните зони с цел смекчаване на потенциалното отрицателно въздействие върху най-чувствителни групи животни – прилепи и птици (най-вече нощни и мигриращи птици).

5.1. Вероятността от обезпокояване на видовете, предмет на опазване в защитените зони, особено чувствителни при размножаване и отглеждане на малките, се предотвратява с изрично разписаната мярка за изграждане на обектите извън периода февруари-май.

5.2. Мерките за планиране и монтиране при единични ветрогенератори на устройства за сигнализиране на турбините с мигащи светлини с дълги интервали между две последователни светлини, а при групи - на специализирана система (ADLS), при която светлините се активират само при установяване на приближаващи летящи обекти в определен въздушен обхват, свеждат до минимум безпокойството на видовете (най-вече прилепи и птици), причинено от светлинно замърсяване.

5.3. Въвеждането на система за ранно предупреждение с предварително дефинирани протоколи за спиране на въртенето на роторите на ветрогенераторите, разработени въз основа на видовете, числеността, поведението на птиците и отчитане на метеорологични условия, не предполагат вероятността от смъртност при птици в значителна степен, така че не се очакват съществени изменения в структурата и популациите, предмет на опазване в близко разположените зони.

5.4. Инсталиране на системи за излъчване на акустични ултразвукови сигнали за възпиране на прилепите (за да и не попаднат в зоната на ротора) е мярка за превенция срещу евентуалната смъртност на тези защитени видове. Поддържане на площи с ниска растителност в радиус от 200 метра около всеки ветрогенератор предполага, че тази територия няма да бъде използвана от прилепите като хранително местообитание и сблъсъкът с ветрогенераторите ще бъде минимизиран в максимална степен.

5.5. Мерките за проектиране на устройства против сблъсък по новите въздушните електропроводи или на подземно прокарване на кабелни трасета, за обезопасяване с допълнително изолиране на проводящите елементи на съществуващи стълбове, използвани за присъединяване, или проектиране на нови надземни електропроводи от безопасни за птиците конструкции и/или изолирани конзоли за предотвратяване на токови удари също ще намалят вероятността от смъртност при птици.

5.6. Осигуряването на непрекъснатостта на работата на въведените устройства и системи като мерки в плана и предвиденото централизирано документиране на всички спирания, наблюдения и инциденти предопределят мониторинг на ефективността им и предполагат периодичната им актуализация на база резултати и нови научни знания в областта.

6. Обстоятелството, че разполагането на обекти за производство на енергия от вятъра по плана ще се осъществява извън защитени зони, не предполага отделяне на емисии и отпадъци във вид и количества, които да окажат пряко и значително по степен отрицателно въздействие върху ключови елементи на защитените зони, вкл. и върху абиотични фактори на средата от жизнено важно значение за тях.

7. Тъй като от площите от приоритетните зони за разполагане на ветрогенератори са изключени защитените зони и буфери около част от тях, основните миграционни коридори, торфищата, влажните зони и местообитания на видове и птици като чувствителни територии за биологичното разнообразие, постоянно затревените площи, горски територии и черноморското крайбрежие, вземайки предвид и заложените в плана задължителни мерки при изграждане и експлоатация на съоръженията, включително мониторинг на ефикасността им, вероятността от възникване на кумулативно въздействие върху видове и местообитания, вкл. птици, предмет на опазване в близко разположени на територии от приоритетните зони защитени зони е минимална.

С писмо изх. № ЕО-43-95/28.01.2026 г. е изискано становище по смисъла на чл. 12, ал. 5 от Наредбата за ОС от четирите Басейнови дирекции. Съгласно предоставените отговори с вх. № № 05-08-249/29.01.2026, ЕО-43-12/30.01.2026 г., ЕО-43-11/30.01.2026 г. и ЕО-43-10/29.01.2026 г. на МОСВ (копие от които са приложени на възложителя за съобразяване), предвидените дейности са допустими спрямо режимите на Закона за водите и утвърдените Планове за управление на речния басейн и на Планове за управление на риска от наводнения на четирите Басейнови дирекции на Дунавския, Западнобеломорския, Черноморския и Източнобеломорския райони при спазване на условията, посочени в тях.

/отговорено от МОСВ на 02.02.2026 г./